

Ksa.a. 2/12-14
Kfa.a. 25/11-14
Varbergs kommun
Kommunstyrelsen

Exp. originalet till Sn 23/10-14
Kopia: Komdir,
Kf:s pres.

2014-10-23

Dnr. KS2014/0517-1

Varbergs kommun

2014-10-21

Revisorerna

Till

Socialnämnden

(KS och KF för kännedom)

Revisionsrapport: "Granskning av differentierade boendeformer"

KPMG har på vårt uppdrag biträtt i rubricerad granskning.

På revisionsmöte den 21 oktober 2014 har vi i egenskap av revisorer fått genomgång av revisionsrapporten från KPMG.

Härmed överlämnar vi revisionsrapporten till Socialnämnden för yttrande senast den 9 januari 2015.

Varberg som ovan

Rune Andersson

Gösta Gustafsson

Varbergs kommun

**Granskning av differentierade
boendeformer**

Granskningsrapport

KPMG AB
2014-10-21
Antal sidor: 13

Innehåll

1.	Inledning	1
1.1	Bakgrund	1
1.2	Syfte	1
1.3	Avgränsning	2
1.4	Revisionskriterier	2
1.5	Ansvarig nämnd/styrelse	2
1.6	Metod	2
2.	Om boendeformer för äldre	3
3.	Iakttagelser	4
3.1	Mål, strategier och styrdokument	6
3.2	Kartläggningar	7
3.3	Prognoser	8
4.	Sammanfattande bedömning	11
5.	Våra rekommendationer	12

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Vi har av Varbergs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens särskilda boendeformer.

Av socialtjänstlagen ("SoL") framgår kommunens ansvar gällande boende för äldre och personer med funktionsnedsättning. Enligt lagen har kommunen ett särskilt ansvar för att äldre människor får goda bostäder och kommunen ska ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen ska enligt 5 kap. 5 § SoL inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

Kraven på planeringen av tillhandahållandet av boende för äldre har ökat i och med ändringar i SoL. År 2006 infördes en skyldighet för socialnämnden att rapportera in beslut om bistånd som inte verkställs inom tre månader och beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Rapporteringen sker till Socialstyrelsen och kommunens revisorer. Vidare ska socialnämnden till kommunfullmäktige överlämna en statistikrapport över besluten. Kommuner som inte verkställer biståndsbeslut enligt ovan riskerar att få betala en sanktionsavgift till staten.

1.2 Syfte

Granskningen syftar till att se hur socialnämnden arbetar med bedömningar av antal platser för äldre i kommunen. Detta kommer ske utifrån följande revisionsfrågor;

- Vilka mål och strategier har kommunen för att tillgodose särskilda boendeformer för att täcka kommunens behov?
- Vilka prognoser finns avseende särskilda boendeformer i kommunen?
- Vilken information om dagens förhållande mellan utbud och behov tas fram?
- Genomförs undersökningar avseende framtida efterfrågan och fördelning av behov? Andra typer av kartläggningar?
- Görs analyser på områdesnivå?
- Hur används prognoserna i beslutsfattandet?
- Hur hålls nämnden informerad om prognoserna och bedömningen av framtidens behov av platser?

- Vilket arbete sker med att tillgodose olika behov inom kommunen t.ex. i form av trygghetsboenden m.m.?

1.3 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till särskilda boendeformer för äldre. Granskningen omfattar endast kommunens planering av framtidens behov av bostäder. Planeringen av hur behovet specifikt ska tillgodoses, dvs. genom vilka fastigheter som kan tänkas användas och hur boenden ska se ut, har inte undersökts i denna granskning.

1.4 Revisionskriterier

Vi har i granskningen utgått från;

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Kommunallag (1991:900)
- Fullmäktigebeslut.

1.5 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser socialnämnden.

1.6 Metod

Granskningen har skett genom studium av relevanta dokument och intervjuer samt avstämningar med berörda tjänstemän. Vi har genomfört intervjuer med förvaltningschef, ekonomichef, tf. avdelningschef, biståndshandläggare, enhetschef inom äldreheten, lokalsamordnare och boendesamordnare.

Rapporten har saklighetsgranskats av förvaltningschef, ekonomichef, tf. avdelningschef, lokalsamordnare och boendesamordnare.

Granskningen har utförts av Lina Olsson, Revisor, med Tommy Nyberg, Seniorkonsult, och Kristian Gunnarsson, Certifierad kommunal yrkesrevisor, som kvalitetssäkrare.

2. Om boendeformer för äldre

Särskilt boende är ett individuellt behovsprövat boende som ges med stöd av socialtjänstlagen. Det kan avse särskilda boendeformer för service och omvårdnad som kommunerna, enligt 5 kap. 5 § socialtjänstlagen, ska inrätta för äldre människor som behöver särskilt stöd. Till särskilda boendeformer för service och omvårdnad hör bl.a. ålderdomshem, servicehus, gruppboenden och sjukhem.

Det kan även avse bostäder med särskild service som kommunerna, enligt 5 kap.7 § socialtjänstlagen, ska inrätta för människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och som till följd av dessa svårigheter behöver ett sådant boende.

Av socialtjänstlagen ("SoL") framgår i 5 kap. 4 § att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv samt meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Enligt 5 kap. 5 § SoL ska socialnämnden verka för att äldre människor får goda bostäder och ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service. Kommunen ska även inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. Den äldre ska vidare, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

Det anges även i 5 kap. 6 § SoL att socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område. Kommunen ska vidare planera sina insatser för äldre. I planeringen ska kommunen samverka med landstinget samt andra samhällsorgan och organisationer.

Särskilt boende är en individuellt behovsprövad insats och beviljas som ett bistånd. Den äldre ges en hyresrätt till lägenhet och betalar hyra till kommunen. Enligt 16 kap. 6 f § SoL ska socialnämnden rapportera in beslut om bistånd som inte verkställs inom tre månader och beslut som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Rapporteringen sker till Inspektionen för vård och omsorg och kommunens revisorer. Vidare ska socialnämnden till kommunfullmäktige överlämna en statistikrapport över besluten. Kommunen som inte verkställer biståndsbeslut enligt ovan riskerar att få betala en sanktionsavgift till staten.

Även korttidsplatser erbjuds av kommuner. Socialstyrelsens definition av en korttidsplats är en "bäddplats utanför det egna boendet avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt". Att beviljas korttidsplats är dock inte detsamma som att beviljas plats på särskilt boende.

3. Iakttagelser

Om behovet av stöd inte längre kan tillgodoses i hemmet, finns det i Varbergs kommun tre typer av boenden för äldre, som man kan ansöka om. De är;

- Särskilt boende – för de som har ett så omfattande omsorgsbehov dygnet runt att hemtjänst och andra insatser i hemmet inte längre räcker till,
- Trygghetsboende – trygghetsboende är ett vanligt boende för personer som är 70 år eller äldre som söker ökad trygghet och gemenskap,
- Tillfälligt korttidsboende – för personer som tillfälligt inte kan vara hemma.

Till särskilt boende samt tillfälligt korttidsboende behöver en ansökan ske och en omsorgshandläggare bedöma om ett behov finns samt fatta ett beslut om detta. Socialnämnden har sedan 1 december 2010 haft fritt-vals-system i särskilt boende. Den enskilde kan därigenom välja särskilt boende. Det finns valbara boenden i hela kommunen, som drivs av kommunen eller av en entreprenör.

Behov av trygghetsboende beviljas inte av en omsorgshandläggare och socialförvaltningen är inte inblandad i processen. Enskild som önskar lägenhet i trygghetsboende ska vända sig till respektive fastighetsägare. Uthyrningen ägs och förvaltas av Varbergs Bostad alternativt privata aktörer på marknaden. I riktlinjer avseende driftsbidrag för trygghetsboende anges att om fastighetsägaren uppfyller kriterierna för trygghetsboende som är fastställda (av socialnämnden), kan fastighetsägaren söka bidrag för att täcka de ökade kostnaderna som ett trygghetsboende medför.

Information om de olika alternativen samt boenden finns på kommunens hemsida. I riktlinjerna gällande särskilt boende med dygnetruntbemanning enligt socialtjänstlagen anges att socialnämnden beaktar den biståndsberättigades val av specifikt särskilt boende. Uppföljning och dokumentation av den sökandes situation och behov av bistånd i väntan på särskilt boende ska ske kontinuerligt dvs. en gång per månad av ansvarig omsorgshandläggare under tiden den sökande väntar på erbjudande om särskilt boende. Sökande som erbjudits och antagit plats i särskilt boende som ej är det valda ges möjlighet att lämna in intresseanmälan om flytt.

Inom socialförvaltningen finns två boendesamordnare. Boendesamordnare får information om lediga platser samt beviljade ansökningar om särskilda boenden och koordinerar platser utifrån fritt val. Därutöver genomför de uppföljningar med brukaren utifrån genomförandeplanen. Socialförvaltningen har även en lokalsamordnare som arbetar med lokalfrågor såsom anpassning av lokaler samt sköter kontakter med fastighetsförvaltare om åtgärder som behöver vidtas i fastigheterna.

Väntetid/utredningstid och verkställighet

I utredningen om former för vidareutveckling av fritt val inom särskilt boende anges att det finns totalt 536 lägenheter (platser) i särskilda boenden i kommunen. Socialnämnden har avtal med tre entreprenörer som driver 36 % av platserna. Under perioden 1 maj 2013 till 30 april 2014 har 222 personer fått bifall till särskilt boende.

Bifall särskilt boende	222 personer
Avlidit/flyttat till annan kommun innan erbjudande givits	32 personer
Antal personer som valt boende	190 personer
Val av boende tillgodosett	145 personer (ca 75%)
Val av boende ej tillgodosett	45 personer (ca 25%)
Orsaker att val ej tillgodosetts	
Befunnit sig på korttidsplats	39 personer
Kommit direkt från sjukhuset till boende	4 personer
Ohållbar hemsituation	2 personer

Förvaltningens uppföljning av fritt-vals-systemet till särskilt boende visar att ca 75 % fått sitt val tillgodosett, och 25 % har inte fått det tillgodosett. Av de 45 personer som inte fått sitt val tillgodosett, har 18 personer valt att fylla i en intresseanmälan om att få byta till annat boende. Skälen är närhet till maka/make samt barn, närhet till tidigare bostad samt att komma till sitt förstahandsval. Tiden från bifall till verkställighet (erbjudande om boende) har under ovanstående mätperiod i genomsnitt varit ca 49 dagar. För 36 personer har väntetiden varit mer än 90 dagar, varav tre har väntat mer än 150 dagar utifrån önskan om specifikt boende. Av de 36 personerna har 18 väntat i ordinarie bostad med hemtjänstinsatser.

I socialförvaltningens årsrapport för 2013 anges att ej verkställda beslut om insatser enl. Socialtjänstlagen och LSS inom tre månader från det att den enskilde fått en gynnande beslut har t.o.m. kvartal 3 sammanlagt 22 beslut inte kunnat verkställas. Vad gäller de 16 beslut om särskilt boende för äldre är den främsta anledningen att den sökande inte är nöjd med den bostad som anvisats, utan vill vänta på "rätt" tillfälle. Dvs. att de vill avvakta ledig lägenhet på en specifik adress och de anvisas inte någon lägenhet om inte det finns ledigt på "rätt" adress.

Väntetid/utredningstid

	2013	2012	2011
Dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	65	45	28

Data från Kvalitet i korthet (SKL 2013)

En orsak till att tiden förlängts anges vara möjligheten att välja särskilt boende och att kunder väljer att vänta på önskad plats. Det har varit kö till vissa boenden samtidigt som det fortlöpande funnits lediga lägenheter på andra boenden. Ytterligare en orsak är brist på boendeplatser på vald/önskad adress för personer med demenssjukdom.

Rapportering av ej verkställda beslut för kvartal 2 skedde till socialnämnden 21 augusti år 2014. Fem beslut avseende bostad särskilt boende hade då inte verkställts. Informationen skickades även till kommunfullmäktige. Enligt utdrag har rapportering även skett till Inspektionen för vård och omsorg. Därutöver har informationen skickats till kommunens revisorer.

3.1 Mål, strategier och styrdokument

Mål

I socialnämndens målarbete för år 2013 finns ett mål avseende profilering av äldreboenden för att tillgodose olika kundbehov. Kriterie/mätetal är att 10 procent av äldreboendena är profilerade till år 2015. Resultatet ska presenteras i samband med årsredovisning 2015. Aktiviteter för att nå mål är att förvaltningen ska arbeta för att stimulera tillkomsten av profilerade platser på äldreboenden. Det anges i socialförvaltningens årsrapport 2013, att under 2013 ska samtliga äldreboenden inom förvaltningens egenregi ha en profileringsplan.

I kontakt med förvaltningen förefaller det vara oklart hur målet med profilerade boenden ska mätas. Vi har dessutom inte kunnat ta del av information om huruvida samtliga äldreboenden (i egen regi) verkligen har en profileringsplan. Detta har inte följts upp.

Nämnden har antagit kvalitetsdeklarationer för särskilda boenden från femte november 2012. Där anges exempelvis att en genomförandeplan ska skrivas med personalen. Genomförandeplanen ska följas upp minst en gång per år eller vid behov. Uppföljningssamtal sker av boendesamordnaren inom två månader efter inflyttning, där brukaren kan berätta om hjälpen och stödet. Om brukaren inte är nöjd, ska boendesamordnaren informera enhetschef och följa upp ärendet inom två månader.

Strategier

År 2012 upprättades en planering av framtidens bostäder för äldre som beskriver befolkning och boende i kommunen samt planering och analys av framtida behov. I januari år 2014 beslutade socialnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram ramprogram för olika boendeformer. Ett ramprogram ska användas som ett

styrinstrument vid projektering och byggnation. Ramprogrammet ska tas fram för respektive boendetyp, exempelvis särskilt boende för äldre och bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning. Syftet med dessa ramprogram är att skapa bra förutsättningar för ändamålsenliga lokaler.

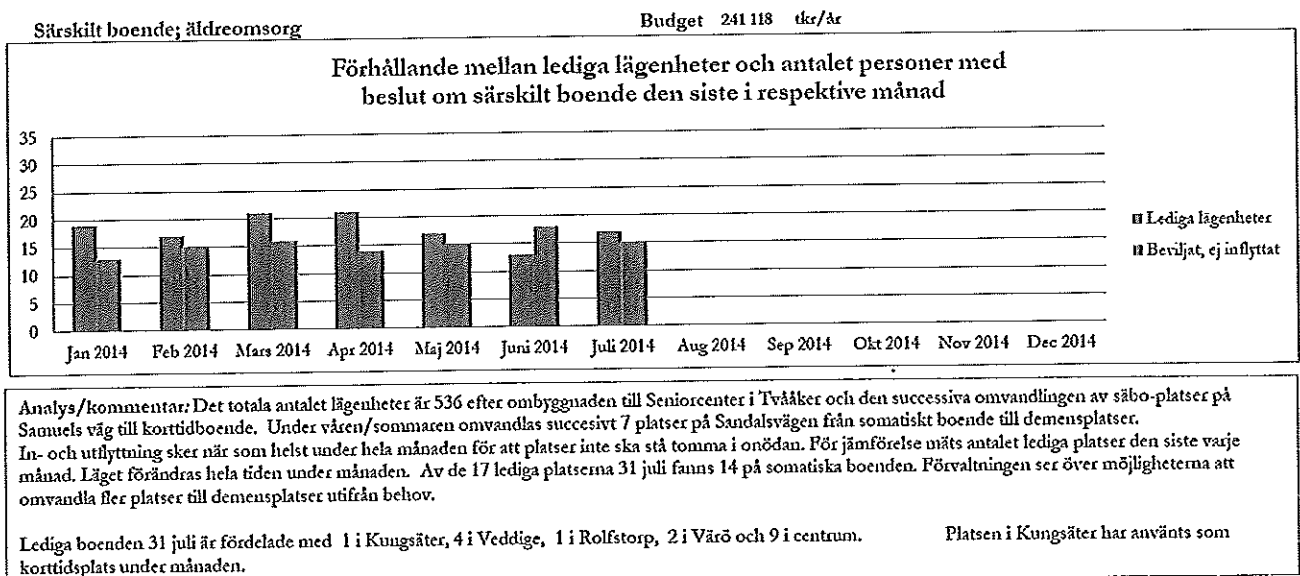
Plan för insatser inom äldreomsorgen

Socialnämnden antog 2013-12-19 en plan för insatser inom äldreomsorgen, som redogör för dagens situation liksom prognostiserar för framtiden. Det har tidigare funnits en äldreplan från 2012.

3.2 Kartläggningar

- Vilken information om dagens förhållande mellan utbud och behov tas fram?
Görs analyser på områdesnivå?

Den information som tas fram och presenteras för nämnden är de delar som ingår i månadsrapporten. Nedan är ett utdrag från månadsrapporten för juli år 2014 och presenterades för nämnden 21 augusti 2014.

Statistiken presenteras för nämnden per tertial, vid delårsrapportering samt bokslut. Det görs en skillnad mellan olika orter i kommunen i förhållande till Varbergs stad i månadsrapporten. Områdesanalyser i övrigt sker inte. Det finns ett ökat behov av platser för demensvård. Denna typ av platser har ökat de senaste åren. Socialnämnden har även gett förvaltningen i uppdrag att påskynda omvandlingen av särskilt boende med somatisk inriktning till särskilt boende för personer med demenssjukdom, 2014-08-21, Sn § 150. Därutöver beslutades vid samma sammanträde att ge förvaltningen i uppdrag att utreda

förutsättningarna för att inrätta trygghetsplatser riktade till personer med demenssjukdom. Socialförvaltningen arbetar dessutom med att använda tillfälligt lediga platser som korttidsplatser. Detta för att skapa ett flexibelt användande av platser och kunna möta aktuella behov.

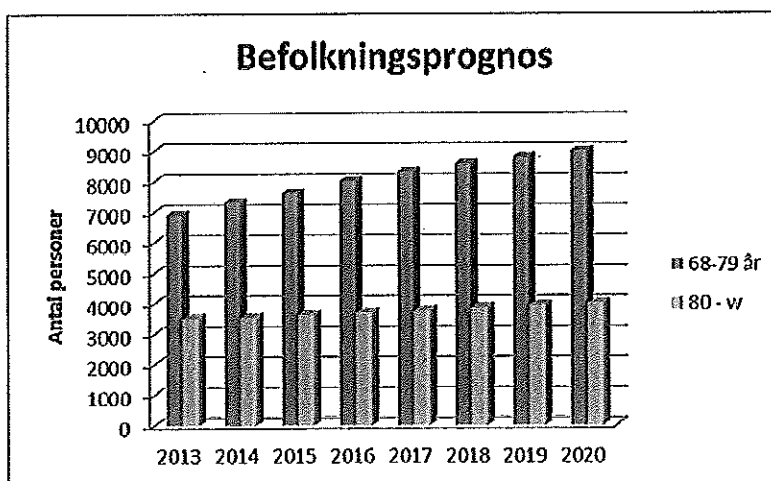
Det har under granskningen även uppgivits att fler platser behövs i centralorten. Det har därigenom blivit problematiskt med boendeplaneringen, där allt fler vill bo i centralorten, varmed antal lediga platser ökar på övriga orter. Flera brukare väljer dessutom att bo kvar i hemmet längre, för att erhålla plats på valt boende.

- Vilket arbete sker av att tillgodose olika behov inom kommunen t.ex. i form av trygghetsboenden m.m.?

Socialnämnden har 22 maj 2014 beslutat att bevilja driftsbidrag till två privata aktörer som avser bebygga ett trygghetsboende vardera. Därutöver anges i socialförvaltningens årsrapport för år 2013 att i syfte att skapa ett center där det på ett hälsofrämjande sätt möjliggörs social samvaro och fysisk aktivitet på lika villkor för alla har Socialförvaltningen byggt om äldreboendet Storegården i Tvååker till ett Seniorcenter och som öppnade i september 2013. Till Seniorcentrat har ett aktivitetscenter öppnat två dagar i veckan och arbete pågår för att skapa samarbetsformer med frivilliga och organisationer på plats.

3.3 Prognoser

Budget 2015 och plan 2016-2017

Graf. Befolkningsutveckling i åldrarna 68-79 år och 80-år. Källa Kommunprognos 2014-2020

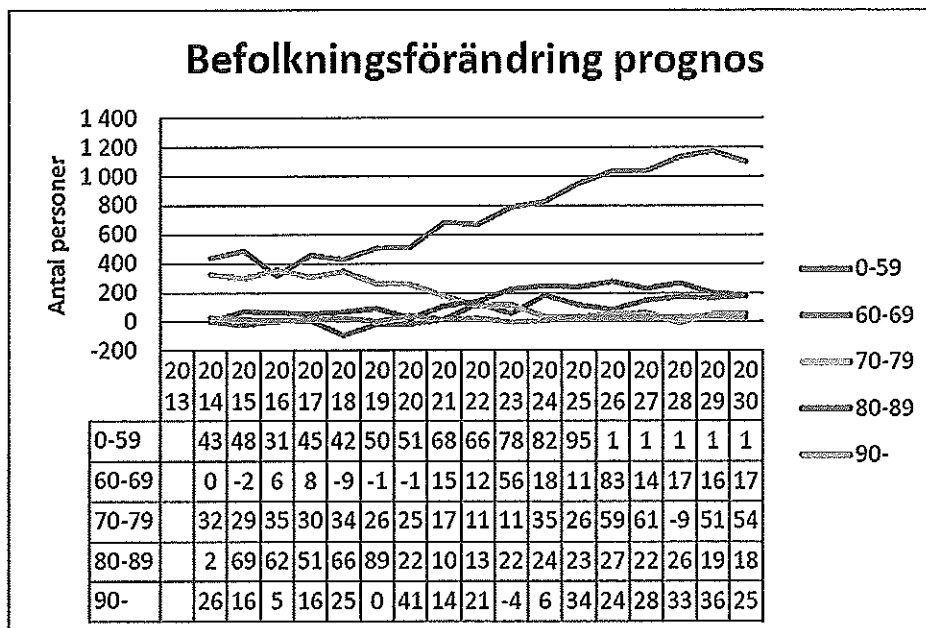
I budget 2015 och plan 2016-2017 anges att befolkningsutvecklingen visar att det kommer att finnas behov av fler särskilda boendeplatser inom några år. Förvaltningen har

påbörjat planeringen med att hitta bästa sätt att möta detta behov. Samtidigt anges det ske en utveckling där fler och fler personer har behov av särskilt boende med demensinriktning. Detta har blivit tydligare sedan början av 2013. Förvaltningen har hitintills mött detta med att omvandla somatiska platser till demensplatser, men ser nu att ett mer samlat grepp i frågan behöver tas, vilket också socialnämnden uppmärksammat. För att planera och möta detta behov kommer förvaltningen att påbörja ett åtgärdsval för att utreda lämpligaste tillvägagångssätt.

Utredning om former för vidareutveckling av fritt val inom särskilt boende

Socialnämnden har sedan 1 december 2010 haft fritt-vals-system i särskilt boende. Detta har inte varit kopplat till LOV (lagen om valfrihetssystem). I augusti presenterades en utredning om former för vidareutveckling av fritt val inom särskilt boende för socialnämnden. Där belyses de alternativa möjligheterna till konkurrensutsättning.

Prognosen för befolkningsutveckling och det framtida behovet av antalet platser inom särskilt boende har förändrats mellan 2012 och 2013. Den senaste prognosen visar på ett behov av ca 72 platser i särskilt boende t.o.m. 2020. Prognosen för behovet av antalet platser inom särskilt boende som gjordes utifrån 2012 års utfall visade på ett behov av fler platser från år 2017 och totalt 55 platser t.o.m. 2020. Prognosen uppdaterades med 2013 års utfall och den visar på ett visst förändrat konsumtionsmönster i kombination med en förändrad befolkningsprognos. Fler personer över 90 år och något färre mellan 85-89 år har flyttat in på särskilt boende. Eftersom befolkningsökningen i prognosen är kraftig i åldersintervallet över 90 år (633 personer 2012 till 808 personer 2020) får detta effekten att behovet av antalet platser ökar mer än i den tidigare prognosen.

Tabellen visar ökning av antal personer i de olika åldersintervallerna, baserat på befolkningsprognos för Varbergs kommun, framtagen av planeringskontoret.

Prognosen visar en kraftig ökning av behovet av särskilda boendeplatser. Detta kopplat till ökningen av personer som söker boende pga. oro samt den ökande väntetiden på plats i boende, pekar på att en ökning av antalet boendeplatser bör ske relativt snart. Planering för byggnation är en process på flera år.

Plan för insatser inom äldreomsorgen

Kommunens prognoser har därutöver skett i planen för insatser inom äldreomsorgen (december 2013). Där anges att den kösituation som kan uppstå i samband med det fria valet anges kan påverka prognosen om valet medför ett förändrat konsumtionsmönster, vilket behöver följas upp årligen och planen revideras vid behov. En annan påverkande faktor på behovet av särskilt boende är byggnation av trygghetsboende i Varbergs kommun. Vid planens upprättande planerades boende på Söderlyckan, Håstens torg och Breared. Utöver dessa projekt informerar planeringskontoret och socialförvaltningen privata byggherrar om behov av trygghetsboende. Prognosen baseras på att den framtida bostadsutbyggnaden också sker i form av trygghetsbostäder. Sker inte detta kan behovet av särskilt boende påverkas.

Följande förslag på åtgärder presenteras i planen för insatser inom äldreomsorgen;

- *”Behov av nytt vård- omsorgsboende med inflyttning ca 2017-2018. Projektering bör planeras efter detta tidsspänn*
- *Ett strukturerat och strategiskt förvaltningsövergripande samarbete måste utvecklas i kommunen avseende planering av bostäder för socialförvaltningens målgrupper*
- *Det är viktigt att fortsätta ha en tät dialog med alla fastighetsägare gällande tillgänglighet och vad som behövs framöver, både av fastighetsutveckling och nyproduktion*
- *En ny avdelning för korttidsvård kommer att behövas under plantiden*
- *Genomför processkartläggning av vårdplaneringsteamets arbete för att klargöra gränsdragning gentemot Region Halland*
- *Utred möjligheterna att öka antalet korttidsplatser på Skansgatan genom förtätning*
- *Ett mer flexibelt användande av tomma boendeplatser på särskilt boende skulle innebära att antalet korttidsplatser tillfälligt kan öka. Detta möjliggör minskning av antalet utskrivningsklara dygn.”*

Det har under granskningen uppgivits att arbete pågår med åtgärderna ovan, utom vad gäller att utöka antal kortvårdsplatser samt ny avdelning för korttidsvård som ligger längre fram i tiden.

I planen för insatser inom äldreomsorg anges att inom särskilt boende är valfrihet nytt vilket borde innebära att behovet av platser kommer att förändras. "När kunderna får välja själva kan t.ex. olika geografiska platser i kommunen bli mer eller mindre attraktiva. När beslut om etablering av nya boenden tas bör därmed den geografiska placeringen av boendet beaktas. Till vilka boenden/platser söker kunderna?" Den kartläggning som har skett i kommunen hittills avseende detta är endast att; platserna i Varberg centralort är mer populärt än övriga platser och ökat behov av platser med demensvård.

4. Sammanfattande bedömning

Granskningen syftar till att se hur socialnämnden arbetar med bedömningar av antal platser för äldre i kommunen.

Mål och strategier

I socialnämndens målarbete för år 2013 finns ett mål avseende profilering av äldreboenden för att tillgodose olika kundbehov. Det är positivt att nämnden har ett mål inom området. Kriterie/mätetal är att 10 procent av äldreboendena är profilerade till år 2015. Resultatet ska presenteras i samband med årsredovisning 2015. Aktiviteter för att nå mål är att förvaltningen ska arbeta för att stimulera tillkomsten av profilerade platser på äldreboenden. Det anges i socialförvaltningens årsrapport 2013, att under 2013 ska samtliga äldreboenden inom förvaltningens egenregi ha en profileringsplan. Vi har inte kunnat ta del av information om huruvida samtliga äldreboenden (i egen regi) verkligen har en profileringsplan. Detta har inte följts upp. Vi anser det även vara oklart hur målet avseende profilering ska mätas.

Styrdokument inom området är planen för insatser inom äldreomsorgen från december år 2013 och en strategi avseende planering av framtiden bostäder för äldre från år 2012. I sistnämnda upprättades en planering av framtidens bostäder för äldre som beskriver befolkning och boende i kommunen samt planering och analys av framtida behov. Handlingen ska följas upp vartannat år, enligt beslut från socialnämnden. Vi rekommenderar att uppföljning sker och gärna kompletteras med en kartläggning av till vilka boenden efterfrågan är störst.

Dagens förhållande mellan utbud och behov

Den information som systematiskt tas fram sker via månadsrapporteringen. Där presenteras förhållandet mellan lediga lägenheter och antal personer med beslut om särskilt boende. Därutöver presenteras även information om väntetid i utredningen om utvecklingen av fritt val samt planen för insatser inom äldreomsorgen.

Det finns statistik som visar flera ärenden, där särskilt boende beviljats, men där den enskilde väljer att stanna kvar i ordinarie bostad med hemtjänstinsatser, tills plats blir ledig på "valt" boende. I vissa fall har väntetiden överstigit 150 dagar. Frågan som uppstår är huruvida behov verkligen föreligger, om det finns möjlighet att stanna kvar i

den ordinarie bostaden under längre tid. Detta är något som nämnden rekommenderas att se närmare på.

Prognoser

Viss kartläggning sker via planen för insatser inom äldreomsorgen och månadsrapporterna. Detta avser dock endast särskilda boenden. Prognostisering i övrigt, vad gäller andra boendeformer, sker inte. Några undersökningar avseende framtida efterfrågan och fördelning av behov sker inte i övrigt. Det finns dock en planering av framtidens bostäder för äldre från år 2012 som tar upp vissa av dessa delar. Vi rekommenderar att den följs upp och att vidare kartläggning sker.

Enligt den senaste prognosen finns ett behov av ytterligare 72 särskilda boendeplatser till år 2020. En längre prognos gällande särskilt boende för äldre, med fokus på tiden efter 2020 och 2030, bör ske. Det är efter 2020, då 40-talistgeneraionen blir uppåt 80 år, som behovet av äldreomsorg kommer att öka markant. Analyser sker mellan Varberg tätort och öriga orter, vidare områdesanalyser sker inte. Vi rekommenderar att prognoser tas fram för kommunens olika geografiska delområden.

Den långsiktiga planeringen skulle även kunna kompletteras med en fördjupad scenarieanalys, som en arbetsgrupp med olika kompetenser (såsom omsorgshandläggare, boendesamordnare, lokalsamordnare m.fl) tar fram. Som inspiration finns intressanta nationella analyser att använda bl.a. utifrån Socialdepartementets så kallade LEV-projekt. Det finns idag inte något samlat forum för boendeplaneringen, där olika kompetenser kan samverka för den långsiktiga boendeplaneringen för äldre. Såväl lokalsamordnare, boendesamordnare, utvecklingsledare samt handläggare har värdefull information att förmedla i detta arbete. Genom sådan samverkan skulle även statistikarbetet kunna förbättras.

I övrigt byggs två trygghetsboenden, omvandling av platser pågår och nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utveckla regelverk för avtalsformer och förfrågningsunderlag för upphandling av särskilt boende enligt LOV. Vi anser att nämnden har varit aktiva inom området genom att skapa mål, styrdokument och strategier samt flera utredningar av relevans.

5. Våra rekommendationer

Vi anser att nämnden bedriver ett arbete med att prognostisera för framtida behov och utformning av särskilda boendeformer för äldre. Mål och styrdokument har upprättats och utredningar genomförts inom området. Nämnden har även fattat beslut om det vidare arbetet. Utifrån genomförd granskning ser vi följande förbättringsområden;

- Följ upp samt utvärdera målet avseende profilerade boenden,
- Se närmare på hantering av den ökande väntetiden för att komma till valt boende,

- Bra att fortsätta med prognoser som sträcker sig längre än 2020,
- Utvidga prognoserna till att även inkludera olika geografiska delområden,
- Genomför en brukarundersökning avseende efterfrågan samt behov inom området där målgruppen själva får ge sina åsikter om framtidens boende för äldre i kommunen,
- Genomför en undersökning avseende framtida efterfrågan samt behov,
- Inrätta en arbetsgrupp där lokalsamordnare, boendesamordnare, omsorgshandläggare m.fl. med olika kompetenser samverkar för att utveckla boendeformerna i kommunen. Arbetsgruppen skulle även kunna utvärdera olika scenarion om framtiden gällande äldres hälsa och behov.

KPMG, dag som ovan

Lina Olsson
Revisor